

УДК: 616-002.5, 616-002.5:576.852.211-07.001.5.

№ держреєстрації 0122U000580

Инв. №

Національна академія медичних наук України
Державна установа «Національний науковий центр фтизіатрії,
пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського
Національної академії медичних наук України»
(ННЦ ФПА НАМНУ)

10, вул. М. Амосова, м. Київ, 03038, тел.: 275 04 02, факс: 275 21 18

E-mail: secretar@ifp.kiev.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ

Генеральний директор ННЦ ФПА НАМНУ,
академік НАМН України,
д-р мед. наук, професор

_____ Ю. І. Фещенко

10.12.2024

З В І Т

ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ

за договором від 16.01.2024 р. № 30.Ф3/2024/241

РОЗРОБИТИ АЛГОРИТМ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ МОЛЕКУЛЯРНО-
ГЕНЕТИЧНИХ МЕТОДІВ В ДІАГНОСТИЦІ ТУБЕРКУЛЬОЗУ
(остаточний)

A.22.06

Заст. директора з наукової та науково-організаційної роботи, д-р мед. наук, професор	.12.2024	І. А. Калабуха
Керівник НДР, завідувач лабораторії мікробіології і біохімії, д-р мед. наук, професор	.12.2024	О. А. Журило

2024

Рукопис закінчено 09 грудня 2024 р.

Результати роботи розглянуто Вченою радою ННЦ ФПА НАМНУ,
протокол від _10_.12.2024 р. № _11_.

РЕФЕРАТ

Звіт про НДР: 256 с., 7 рис., 45 табл., 4 дод., 99 джерел.

ГЕНЕТИЧНА ДІАГНОСТИКА, СЕКВЕНУВАННЯ, ТУБЕРКУЛЬОЗ

Об'єкт дослідження – штами *M. tuberculosis*.

Мета роботи – підвищення ефективності методів молекулярно-генетичної (МГ) діагностики туберкульозу (ТБ) шляхом розробки алгоритму діагностики ТБ і визначення лікарської стійкості (ЛС) МБТ до протитуберкульозних препаратів (ПТП).

Методи дослідження – генетичні, бактеріологічні, статистичні, апаратура – МГ системи та фенотипічна система ВАСТЕС.

Розроблений МГ метод для визначення ЛС штамів МБТ до Н, Q та ін'єкційних препаратів II-го ряду з використанням картриджів GeneXpert MTB/XDR, який показав високу валідність результатів випробувань у порівнянні з LPA тестуванням ЛС МБТ до Н та ПТП II-го ряду та фТМЧ, а саме чутливість, специфічність, прогностичну цінність позитивного і негативного результату (практично 100 % співпадіння результатів). Запропоновано цей метод використовувати в практиці ТБ лабораторій, а методику визначення профілю ЛС штамів МБТ імплементувати в діагностичний алгоритм ТБ. Розроблений алгоритм діагностики і моніторингу лікування ТБ з ЛС з використанням швидких методів. Запропоновано використовувати швидкі МГ методи як початкові для всіх випадків захворювання на ТБ, а також з метою прискореного визначення ЛС МБТ до ПТП. Їх застосування дозволяє підвищити якість досліджень та скоротити терміни визначення ЛС МБТ до ПТП в 2 рази. Розроблені СОПи для проведення повногеномного секвенування штамів МБТ дозволяють надати геномну характеристику штамів МБТ, а також дослідити генетичні варіанти, що пов'язані з ЛС до нових і перепрофільованих препаратів та налагоджений метод секвенування МБТ, застосування якого дозволяє суттєво підвищити якість лабораторних досліджень та скоротити терміни визначення ЛС МБТ до ПТП I-го і II-го ряду в 2 рази.

Інформація щодо впровадження: підготовлено 1 проект наказу МОЗ України, отримано 0 патентів, опубліковано 0 монографій, 17 наукових робіт, 0 методичних рекомендацій, 1 навчальний посібник для лікарів, 1 інформаційний лист, підготовлено 1 нововведення, зроблено 16 наукових доповідей, проведено 25 курсів інформації та стажування, отримано 6 актів впровадження.

Сфера застосування – фтизіатрія, мікробіологія.

Умови одержання звіту: за договором. ННЦ ФПА НАМНУ, 10, вул. М. Амосова, м. Київ, 03038.